

Ông n i tôi ch t h i kháng Pháp, không ph i ch t trong m t tr n đánh Pháp, mà b Vi t Minh th tiêu.

Ng i Gi t Qu : H n Dâng Tình Yêu (Demon Slayer: Give Love)
M t kho ng tranh i ng c a Dan Duy Nguyen and Mailan Thi Pham
(Ngu n: UCR SweeneyArtGallery)

Lý do: ông tôi thu c Vi t Nam Qu c Dân Đ ng. Lúc m t, ông n i m i l y bà n i hai năm, ba tôi m i ra đ i. Ông tôi đ t tên ba là Ph c Qu c, gi a ni m hãnh di n có con trai đ u lòng kèm thêm chút m c c m ph i ng c xuôi nhi u không ph bà tôi bao nhiêu trong chuy n lo ng nuôi con. Nghe tin ông ch t, bà tôi b ba tôi v bên n i, nh ng ông c tôi không nh n dâu vì l ch a h có c i xin nghi l , ch nh n ba tôi, chút máu m không quăng đ c ra đ ng s m t m t v i ng i ta. Bà tôi l i th i v quê, hình nh qua đ i trong tr n đ i 1945.

L n lên, ba tôi bi t chuy n, gi n c h n i, kh i đ u là ông c tôi làm quan cho Pháp, ch p nê chuy n môn đ ng h đ i, không dung n i nàng dâu con gái quê nh bà tôi. Ba tôi cũng h n c chính quy n ngoài B c, t i gi t ông tôi. V a đ tu i, xong tú tài, ba tôi đ ng lính nh y dù, th đ em thân hy sinh tr C ng tr thù và hoàn thành c nguy n c a ông n i. Ông c tôi v a gi n v a xót, n n ba tôi đ ông ch y ch t cho v làm lính ki ng. Dĩ nhiên ba tôi không ch u, và không năm nào qua đ ông không ph i vào nhà th ng m t l n, v i nh ng v t s o và nh ng mi ng đ n còn l i trong thân th . G n ba m i, sau khi l y đ c lon cao nh t c a c p úy và vài huy ch ng, ba tôi l y m tôi. M tôi k lính nh y dù th ng r t hào hoa, su t th i gian yêu nhau không có l n nào m vào thăm ba trong nhà th ng mà không b đ ng đ u nh ng cô gái khác, xinh đ p h n, gia th h n. Th thì ba ch c h n yêu m l m, vì ba l y m , tôi háo h c nói. M c i: ba l y m vì m yêu ba nh t, vì m đã l n l i đi thăm ba m i n i, vì m đã khóc h t n c m t nh ng l n ba b th ng.

Tôi ra đ i r t nhanh sau đám c i, vì ba tôi nôn nóng sinh con trai n i nghi p quân nhân, vì m tôi nôn nóng có m t chút gì c a ba tôi ra có chuy n ch ng lành trong nh ng cu c hành quân c a ông. Ba có th t v ng tôi là con gái không? M nói là không. Nh ng ba có th t v ng sau này, khi m tôi nh t đ nh không sanh thêm. Làm v lính, đ i s ng b p bệnh quá, xa nhau nhi u khi c n a năm m i g p m t l n, m không mu n ph i nuôi con m t mình, không mu n cái c nh neho nhóc c a nh ng căn nhà l p tôn trong tr i gia binh, không mu n sinh con trai cho ba tôi hi n vào chi n tranh.

Nh th , đ i m mâu thu n trong khuynh h ng chính tr c a tôi b t ngu n t hai ng i t o đ ng ra tôi. Ba tôi mang ý th c chính tr và đ u tranh t trong nô i, ném mình vào nh ng h n thù không đ t c a cu c n i chi n. M tôi ch th y chi n tranh qua nh ng câu chuy n k v ng i khác, g m ghi c và s h i nó, th y chính tr là chuy n đáng ghét. M c m ba không đ c nói chuy n chi n tranh tr c m t tôi, c s c che ch tôi kh i nh ng hi u bi t và suy nghĩ chính tr hay b o đ ng. M không ph i lo nhi u. Gi a Saigon nh ng năm 60 và 70, chuy n chi n tranh nghe nh chuy n phi m, chính tr cũng ch là c đ cãi nhau. Cũng nh m tôi, tôi bi t v chi n tranh và chính tr v a đ đ th y chúng đáng ghét. Cũng nh m tôi, tôi càng ghét chi n tranh và nh ng ch nghĩa ng i ta mê m i ch y theo khi b t đ u hi u r ng chúng có th c p ba tôi đi. Cũng nh m tôi, l i c u nguy n c a tôi m i sáng Ch Nh t đi l r t đ n gi n: mong sao chi n tranh ch m đ t. Phe Qu c Gia hay phe C ng, có gì là đáng k ? Phe nào cũng là dân Vi t.

Năm 1975, tôi 16 tu i. Ngày mi n Nam s p đ r i đúng vào ngày sinh nh t c a tôi. Trong góc t i c a căn phòng ng , ba tôi ng i nh pho t ng, m t n i gân đ , u t c và đau đ n. M tôi kéo nh tay tôi, thì th m b o đ cho ba tôi yên. Hai m con lang thang ra đ u ngõ, có đoàn ng i đ ng l ng ngóng xem xe tăng Cách M ng có đi qua l i này không. Có ng i c m c đ sao vàng, c M t Tr n Gi i Phóng Mi n Nam v y v y. M tôi đ ng nhìn hút phía cu i đ ng, th dài: thôi thì ít nh t ba s không ph i đi xa, không g p nguy hi m n a. Tôi n m ch t tay m , bàn tay m i m t vì ti n đ a, trông đ i, nghĩ th m ngày sinh nh t tôi t nay thành đáng nh .

Tu n sau, ba đi trình di n chính ph Lâm Th i, r i chu n b đi h c t p. Đôi m t đã thoáng lo âu vì th y ba ph i r i nhà, m c c i t i nói v i ba vài ngày đâu có bao lâu anh nh . Ba không tr l i. Ông đã l ng l nhi u t ngày gi i phóng. Bu i sáng khi ba tôi đi, ông đ ng tr c hiên nhà, vu t mãi hai bên vai tôi, không nói l i nào. M t ông n i gân đ , có l vì m i lòng mu n khóc. Tu n sau, tu n sau n a, ba không v , có tin ông đã lên tàu ra B c. M tôi b t đ u m t ng . Không có th ba v , ch có v ng i b n ba ghé sang nhà báo cho m tôi bi t ba đã m t. Gi y báo t không bao gi đ n. M tôi đi theo ng i v b n ba ra B c, h i cho đ c t i sao ba ch t và thăm m , n m m vùi nông c nh mé r ng c a tr i h c t p. Câu chuy n k l i m p m , bí hi m trong nh ng l i ra v bâng qu che m t lính canh, nên m tôi tr v v n ch a hi u rõ cái ch t c a ba tôi. Bà ôm tôi vào lòng, hai m con t m t c khóc.

Lúc đó m tôi v n là cô giáo ti u h c, nh ng l ng không còn đ nuôi hai m con. H n i đi ngo i qu c h t, h ngo i t nh, m b v ch ng còn ai. Nh ng chi c áo hoa, m không dám m c n a, đem c t đi ho c nhu m nầu. C m s sà ti n t n, đôi khi đ n khoai. Chuy n thi u th n tôi không bu n l m, vì chung quanh hình nh ai cũng kh h n x a. Cái lý l ch ng y làm tôi b n lòng h n, vì tôi ch c r ng có ph n vì nó mà tôi tr t k thi vào đ i h c T ng H p hai năm li n. Sau hai k thi, m tôi thôi đ c tôi ch thi năm t i, l ng l ng nhìn tôi đi ki m vi c làm. Đang lúc nhà n c lừa dân v mi n kinh t m i, ki m đ c vi c làm ở Saigon th t không đ . Anh b n hàng xóm cũng là b n h c giúp tôi xin chân bán hàng ở ti m Bách Hoá qu n. Anh tên Huy, hay trêu tôi lúc nh , nh ng l n r i l i chi u tôi h t m c. Tôi m n anh l m, nh ng không rõ có yêu anh ch a. Xin xong vi c làm cho tôi, anh đ ng nhiên l t vào c p m t ch m r c a m , tha h xin cho tôi đi ch i, tha h nán l i trò chuy n t i khuya tr c hiên nhà tôi. Cu i năm đó, anh đi v t biên. Lúc t giã, anh nài n xin t m hình c a tôi, nh ng tôi m c c không cho. Hai tháng sau, tôi đánh b o vào nhà anh h i tin. Không có tin. Hai năm sau, v n ch a có tin. L n cu i cùng tôi ghé h i thăm, m anh không tr l i, nhìn lên bàn th màu đ t i có t m nh anh m m c i.

Năm 1981 tôi làm gi y đi xu t ngo i. M tôi ch y ch t làm gi gi y t sao đó đ bi n hai m con thành g c Hoa, r i c y c c nh bên n i b o lãnh. Năm sau tôi r i Vi t Nam, đ n M . M tôi bán hàng cho ti m 7-11 r i h c thi vào s Xã H i. Tôi v a h c v a làm.

Ra tr ng, đi làm đã lâu, tôi v n ch a ki m đ c ng i ng ý. M l i b t đ u th dài nh đ o còn ở Vi t Nam, c ng vào thêm n i lo trong lòng tôi. Năm ba m i tu i, tôi g p Huân, và yêu anh l p t c, không nh ng vì tôi đã đ i quá lâu đ yêu m t ng i, mà còn vì Huân đáp ng nhi u đ i u mong đ i c a tôi. Anh đi du h c t tr c 1975, m i t Pháp sang M làm vi c. L ch s , nhã nh n, r t bi t cách n nh đ m, có ki n th c và sành ngh thu t, thêm b ngoài l ch l m t tin, anh quy n r i tôi ngay t giây phút đ u. Tôi vui nh con sáo s l ng, tíu tíu lo chuy n đám c i. M lâu nhàu b o tôi ham l y ch ng quá r i, tôi c i l đi, bi t r ng m ghét Huân cái t i là đàn ông ly d , v i câu h i: l i ai? treo trên đ u. Tôi t nghĩ đ n dà m s nh n ra Huân là ng i t t, r t m c yêu tôi, và s thay đ i thái đ . Ph n tôi, tôi ch a bao gi h nh phúc nh th . L n đ u tiên tôi c m th y mình không có gì đ lo l ng, và chân tr i riêng tôi đêm ngày v n ng màu bình minh không g n chút mây đen.

Tr c ngày c i m t tu n, anh ru t và vài ng i b n thân c a Huân t Pháp đ n đ đám c i. H thân nhau đ n n i s đ n g n ngày c i quá Huân s b n r n không có đ p hàn huyền. Bu i t i đ u tiên Huân g p h m t mình. T i th nhì anh nài n tôi đi cùng ra m t anh và b n. Tôi b n trăm th chuy n l nh k nh c a đám c i, ch ng ch b o h th y m t em r i, còn ra m t gì n a. Huân nói h mu n bi t rõ em h n. Còn em, em không mu n bi t rõ gia đnh, bè b n c a anh h n sao? Tôi nghĩ th m mai này h v Pháp, m y khi g p m t l n mà c n thân m t.

Nghĩ th thôi, nh ng dĩ nhiên yêu Huân tôi chi u Huân, có gì mà không đ c. Tôi đi n áo đ p t i t n chào m ng h . Cu i b a ăn, m i ng i r nhau v căn chung c tôi và Huân m i thuê còn tr ng m t n a, v a tán g u v a làm liên hoan. H t hai tu n r u vang, h b t đ u nh c l i nh ng k ni m cũ th i tr tu i, th i h c trò. Tôi im l ng nh thóc, còn h thân nhau t nh , có bao nhiêu chuy n đ nói. Hóa ra Huân ngh ch quá l m, h i còn h c tr ng dòng chuyên môn gi v ng bu i tr a r i l n ra ngoài sân ch i. Ch a h t ti u h c đã t p xe đ p xe g n máy. Th i Trung H c l n qua m y tr ng n nhi u h n h c bài. D n dà đ n chuy n đi du h c, nh ng cô đ m Huân tán t nh đ c. Đôi khi Huân li c tôi nh s tôi b c mình. Tho t tiên tôi c i c i, nh ng khi đ n cu c tình l n c a bà v cũ c a Huân thì tôi c i h t n i. Huân v i v chuy n đ tài. H i sinh viên, h i Vi t Ki u yêu n c, nh ng bu i Văn Ngh , nh ng cái ch ng cái theo.

Chúng tôi ch a bao gi nói chuy n chính tr v i nhau. Lý l ch c a Huân nh t gi y tr ng. Nhà buồn bán, khá gi v a đ đ con cái đi du h c ngo i qu c nh ng không đ đ b đánh t s n. C gia đình sang Pháp vài năm sau gi i phóng. Lý l ch ng y c a tôi ch đ c nh c đ n s sài. Có l tôi đã quen né tránh cái lý l ch đó, nên ngay v i Huân, m i năm sau khi r i Vi t Nam tôi v n không mu n k l v nó. Huân ch bi t ba tôi x a là lính, đã qua đ i. C hai chúng tôi ch bi t đ n chi n tranh qua tin th i s , nh c Tr nh Công S n và vài ngày T t hoang mang năm 1968. Tôi gi ng m , chăm lo cho cu c s ng riêng và ng phó v i th i cu c, cho r ng dính dáng ho c bàn cãi v chuy n chính tr là vi n vòng. Có l t i tôi và m là đàn bà. Huân không hay nói chuy n chính tr , không tham gia h i đoàn, không bi u tình cũng không th y ch ng đ i ai.

Đêm đó, ng i bên c nh Huân và nh ng ng i thân c a anh, tôi l t vào gi a cu c m n đàm chính tr . Nh ng sai l m c a ông Di m, c a M , th i nát c a ông Thi u, sai l m c a chính quy n hi n th i Vi t Nam, nh ng th h hoá s không đ y Vi t Nam ti n lên đ c v m t kinh t . H nh c đ n ni m vui nh nh m khi chi n tranh ch m đ t năm 1975, khi tinh th n dân t c qua cu c kháng Pháp và n i chi n đã th ng b ng s th ng nh t c a hai mi n Vi t Nam. H nh c đ n s đ u tranh gian kh c a mi n B c, cái gi n M nhúng tay vào Vi t Nam, cái h hê khi phong trào ch ng chi n tranh có k t qu , phong trào h đã t ng là thành viên. Tôi quay nhìn Huân. M t anh sáng r nh ng h i c c a tu i tr đ y p lý t ng. Ngày 30 tháng T 1975, anh cùng b n bè đ n Tòa Lãnh S Vi t Nam Dân Ch C ng Hoà chào m ng chi n th ng, h i Vi t Ki u yêu n c t ch c ăn m ng.

Tôi ch a bao gi th y Huân vui nh th , ch a bao gi th y Huân l nh th . Tôi ch t nh n ra gi a bao giòng cu n khác nhau c a ch nghĩa, ý th c chính tr , phe phái Vi t Nam, qua bao thay đ i c a th i cu c, qua bao trôi d t c a cu c đ i riêng, tôi ch a bao gi ra kh i giòng cu n c a mình, giòng cu n tôi đã đ c đ t vào t s k t h p c a ba m . Nh ng ng i tôi quen ho c là qu c gia đ chi u h ng và m c đ hay ít nh t thu c v đa s tr m l ng và khá th , nh m và tôi ch ng h n. Tôi ch a bao gi g p m t ng i phe "bên kia". Hai ch "bên kia" đ n trong ý t ng làm tôi th y Huân xa l và chính mình cũng xa l . Tôi đã thu c v phe "bên này" t bao gi ?

Khi m t ng i b n c a Huân cao h ng hát v i v say s a: cây lúa non ch t ng c n m a nh (1), m t c m giác đen t i cu n lên trong lòng tôi. Tôi chen vào gi a n c i c a Huân, đòi v . Anh quàng vai tôi lúc m c a xe, thì th m: Ch c là em m t? Anh xin i. M t anh v n i p lánh nh ng h i c x a cũ.

M tôi đã đi ng lúc Huân ch tôi v nhà. Phòng khách chìm trong bóng t i, nh ng tôi v n th y đ c i m nh ng n đèn trên bàn th ba. Ngang qua bàn th , tôi đ ng i, mò m m th p nhang. Nhón chân c m nhang vào bình h ng, tôi nhìn th ng vào t m hình c a ông. Trong bóng t i, tôi m ng t ng đôi m t ông, cái nhìn i nh, c ng quy t, li u lĩnh, cái nhìn c a m t ng i bi t rõ s m ng cu c đ i mình. Bên c nh, hình ông n i đã phóng và s a sang, đôi m t không còn bao nhiêu anh linh, m đ c m t v tr m tĩnh ch u đ ng. Tôi th p thêm nén nhang n a, không hi u cho ai. Trong lòng tôi, mang máng c p m t c a Huy, tha thi t kh n nài bu i t i chia tay.

Hai ngày tr c đám c i, tôi đ i phong th báo cho Huân bi t tôi h i hôn, kèm theo nh n, r i tr n bi t m t tháng tr i. M tôi ng ngác không hi u, Huân gi n điên lên ch tôi v h i cho ra i. Nhìn th y Huân, tôi khóc nh m a. T i sao? Huân h i. Tôi khóc cho đ n khi Huân m t m i b v . M th dài.

Tôi không gi i thích v i Huân vì tôi ch c Huân s không hi u. Tôi còn ch a hi u n a là. Tôi ch bi t r ng tôi căm ghét chính tr , ch nghĩa, chi n tranh, nh ng trong tôi có nh ng g c r , nh ng m i dây ch ng ch t tôi không nh n rõ, nh ng ràng bu c h n c tình yêu, c nh ng h a h n tôi có v i Huân. Tôi ch bi t r ng tôi và Huân không th đ t b hay quên đi nh ng ph n đ i đã qua, nh ng góc c nh th ng không bi u i . Tôi c nghĩ tôi và m n m trong s nh ng ng i đ ng gi a hai ch nghĩa, đ ng gi a hai phe c a cu c chi n. Ch đ n khi v trí c a Huân trong t m nhìn c a tôi chuy n v "bên kia", tôi m i th y mình đ ng c nh, đ ng sau cái c t m c vô hình c a "bên này".

Năm sau tôi g p i Th y, ng i tôi t ng chê t m th ng. Anh không a chính tr nh tôi không a chính tr , ba m B c K chính c ng khá c h . Đã bi t nhau lâu, đám c i di n ra nhanh chóng. Th y có đ u óc gia đình ki u x a, nên thu n chung v i m tôi. Anh ch a bao gi có v , trông lù đù nên m tôi a i m. Anh yêu tôi cũng theo ki u x a, yêu vì nh ng đ a con tôi s sinh ra nhi u h n yêu tôi. Ngày c i, m đích tay ch i tóc cho tôi. M t bà r ng lên nh ng ni m vui. Còn tôi, trong g ng đôi m t tôi bình th n, ch u đ ng nh đôi m t ông n i trên bàn th . Ngoài c a s , chân tr i n m trên hàng gi u lá xanh, có n a đám mây tr ng, và ti ng Th y g i tôi t đ i i u.

Bên ni bên n

Tác Giả: H Nh

Thứ Bảy, 05 Tháng 5 Năm 2012 00:00

Toàn di n b c tranh t ng Ng i Gi t Qu c a Dan Duy Nguyen và Mailan thi Pham (24 ft.)

(Ngu n: UCR SweeneyArtGallery)

(1) Tình đ t đ mi n đông – Tác gi : Tr ng T n